

คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Innovative Leadership Traits of Saint John's University Lecturers

อรรถภาณุชัยวัฒน์จตุพร¹ ชัยณรงค์ สุวรรณสาร² และ ธนินาฏ ณ สุนทร³

Orraphatkan Chaiwatchatuphon, Chainarong Suvarnasara, and Taneenart Na-Soontorn

Received: July 31, 2019

Revised: September 19, 2019

Accepted: September 20, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น และเสนอแนะการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ประชากร คืออาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น 91 คน เครื่องมือการวิจัย คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ซึ่งเครื่องมือนี้ได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญสามคน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามและวัตถุประสงค์ระหว่าง 0.67-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลผ่านสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ในภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\mu=4.18$, $\sigma=0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ที่ระดับมากทุกด้าน โดยด้านสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu=4.27$, $\sigma=0.57$) ซึ่งประกอบไปด้วยการทำงานแบบทีม การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และความสามารถในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันตามลำดับ ส่วนด้านทักษะมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu=4.11$, $\sigma=0.65$) 2) การเสนอแนะการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นด้านทักษะมีทั้งหมดแปดรายการ โดยรายการที่มีความถี่สูงที่สุด คือการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการระบบนวัตกรรมการศึกษา และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

คำสำคัญ: คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม อาจารย์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Abstract

The purposes of this research were to examine the level of innovative leadership traits of Saint John's University lecturers, and suggest the development of innovative leadership traits to Saint John's University lecturers. The population for this study were ninety-one lecturers. The five-point rating scale questionnaire and semi-

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น โทรศัพท์ 09 4941 5491 e-Mail: orra.yok.chai@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

³ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

structured interview were conducted, and all of which were assessed by the three experts. The Index of Item-Objective Congruence (IOC) score was 0.67-1.00. Descriptive statistics was conducted in term of frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The findings revealed that the overall level of innovative leadership traits of Saint John's University lecturers was at high level ($\mu=4.18$, $\sigma=0.54$), and it was high level when considered in each aspect, the highest was society ($\mu=4.27$, $\sigma=0.57$), composed of working as a team, good relationship, ability to communicate and create to all mutual understanding respectively, the lowest was skill ($\mu=4.11$, $\sigma=0.65$). There were eight items for suggesting the development of innovative leadership traits to Saint John's University lecturers, the highest item was rated positively workshop in the educational system of innovative management and digital skills.

Keywords: Innovative leadership traits, Lecturers, Saint John's University

บทนำ

ปัจจุบันทั่วโลกได้อาศัยนวัตกรรมเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา จากสถานการณ์นี้ส่งผลให้ภาวะผู้นำต้องปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย เนื่องจากการปฏิบัติงานด้วยนวัตกรรม ผู้นำต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ก่อปรกับคุณลักษณะภาวะผู้นำเป็นตัวกำหนดถึงเป้าหมายและความสำเร็จ โดยสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อนวัตกรรมคือคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทการอุดมศึกษามีความต้องการคนที่มีภาวะผู้นำเข้ามาพัฒนาประเทศ เพราะภาวะผู้นำของบุคลากรทางการอุดมศึกษานั้น เป็นสิ่งจำเป็นที่จะนำพาประเทศไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จดังกล่าว ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญหลักในการนำพาประเทศให้อยู่รอด และช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระดับนานาชาติได้เป็นอย่างดี (สันต์ชัย พูลสวัสดิ์, 2557, น. 8-9; พัทธรา วาณิชชิน, 2559, น. 21-22; โสภิตา สว่างเลิศกุล, 2560; อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์, 2561, น. 110-113; Gumusluoglu & Ilsev, 2009, p. 265; Thiollière & Detouillon, 2011, pp. 1-2)

สำหรับประเทศไทยได้ดำเนินการพัฒนานวัตกรรมตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ซึ่งปัจจัยในการขับเคลื่อนระบบโครงสร้างของประเทศในอนาคตจำเป็นต้องอาศัยความรู้ด้านเทคโนโลยีการวิจัย การพัฒนานวัตกรรม รวมถึงการพัฒนาอาจารย์ให้มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ทั้งนี้อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในระดับอุดมศึกษาควรมีคุณลักษณะ สมรรถนะ และองค์ประกอบทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่โดดเด่นทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านบทบาทหน้าที่ อนึ่ง บริบทเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์นั้น ยังขึ้นอยู่กับ

สถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ที่ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ตำแหน่ง หน้าที่ และรายวิชาที่ตนเองต้องทำการสอนอีกด้วย (อรอนงค์ โรจน์วัฒนบุลย์, 2553; ทศน์ศรี เสมียนเพชร, 2556, น. 67-69; นรินทร์ หิรัญสุทธิกุล และกฤษ อังคนาพร, 2559, น. 17-37; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, น. 3-16)

จากหลักการที่ได้กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า อาจารย์ทั้งในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และเอกชน เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม และการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นถือเป็นหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนขนาดเล็กที่มุ่งมั่นพัฒนาระบบการบริหารด้านนวัตกรรมการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ดังพบได้จากข้อมูลฐานปีการศึกษา 2560 เป็นต้นมา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นได้มีการปรับโครงสร้างระบบการบริหารด้วยการบูรณาการศาสตร์จาก 7 คณะวิชาเดิม ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะปรัชญาและศาสนา รวมขึ้นเป็นวิทยาลัย 2 วิทยาลัย คือ 1) วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา และ 2) วิทยาลัยศิลปวิทยาและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี โดยมีอาจารย์ปฏิบัติงานรวมทั้งหมด 91 คน และนักศึกษาจำนวน 632 คน (ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560; สำนักประกันคุณภาพและวิจัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, 2560)

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นได้มีการกำหนดแผนพัฒนานวัตกรรมการศึกษาในระยะยาวที่มีความเกี่ยวข้องกับอาจารย์ บุคลากรสายสนับสนุน นักศึกษา และเทคโนโลยีดิจิทัล โดยวัตถุประสงค์ในการกำหนดแผนครั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กที่มีมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นสังคมแห่งปัญญาและภาวะผู้นำ ที่ได้รับการยอมรับทั้งภายใน และภายนอกประเทศ ดังพบได้จากมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9001: 2000 ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2545 จาก EAQA Ltd Europint 5-11 Lavington Street, London, SE1 ONZ, UK, Part of the AFAQ Group of Companies รวมทั้งยังมีการจัดสรรทุนด้านการวิจัย สนับสนุนอาจารย์ในการทำวิจัย และพัฒนานวัตกรรม เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ วิธีการสอนแบบใหม่ ตลอดจนการเผยแพร่ และประยุกต์ใช้ผลการวิจัยให้เกิดประโยชน์สูงสุดสู่สาธารณชน (มนัญญาวัลย์ เศรษฐพงศ์, 2556, น. 55-57; ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561)

อย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาที่กระทบถึงคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์ ตามทัศนะ Keengwe, Kidd, and Kyei-Blankson (2009) คือการขาดแคลนอาจารย์ที่มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และการขาดแคลนเรื่องกรอบพัฒนาวิชาชีพที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ Hofmeyer, Sheingold, Klopper, and Warland (2015) ที่ได้ประเมินว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกำลังเผชิญกับปัญหาหลัก 2 เรื่อง คือ 1) ปัญหาจากนวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และ 2) ปัญหาจากการขาดแคลนอาจารย์ที่มีทักษะความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน

จากปัญหาทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์ โดยมุ่งศึกษาที่ระดับ

คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และเสนอแนะการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์ห์น เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษารั้งนี้ มาใช้เป็นแนวทางพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์ห์นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์ห์น
2. เพื่อเสนอแนะการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์ห์น

แนวคิดภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

แนวคิดด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมถือเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นเรื่องการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ ตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, 2561, น. 1-3) ซึ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นพฤติกรรมที่ผู้นำได้ใช้ความน่าเชื่อถือจากความรู้ทางนวัตกรรม ความฉลาดทางสติปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ มาใช้ในการโน้มน้าวใจ รวมถึงการใช้อำนาจต่อผู้ตามผ่านความสัมพันธ์ที่เป็นมิตร จนกระทั่งทำให้ผู้ตามเกิดความศรัทธา เกิดความไว้วางใจ เกิดความคิดสร้างสรรค์ และให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม พฤติกรรมนี้ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนสิ่งใหม่ๆ รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมขององค์การให้ก้าวไปสู่การเป็นองค์การแห่งนวัตกรรม ทั้งนี้อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในระดับอุดมศึกษามีคุณลักษณะ และองค์ประกอบทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่โดดเด่นทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านบทบาทหน้าที่ (อรอนงค์ โรจนวิฒนบุลย์, 2553; ภิรญา สายศิริสุข, 2561, น. 28)

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่องคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์ห์น มีกรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งมีตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

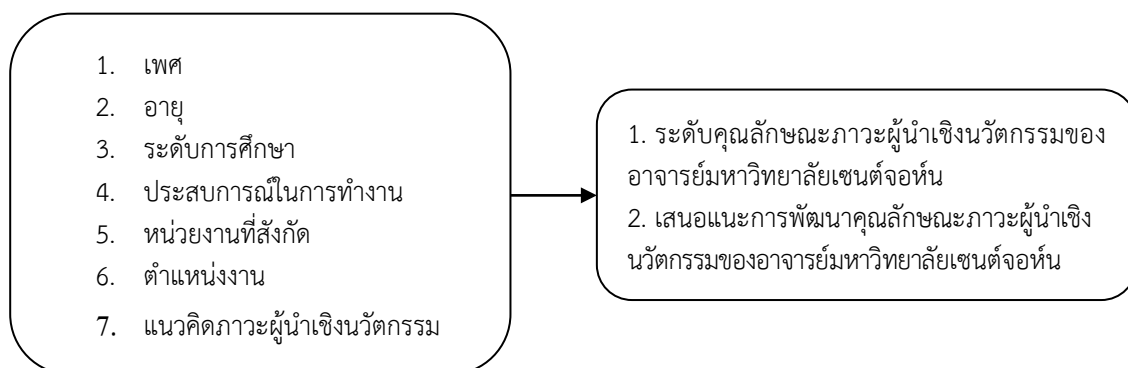

Figure 1 Conceptual framework

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed-Methods Research) มีขอบเขตการวิจัยทั้งหมด 2 ประเด็น คือ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาที่มุ่งศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านทักษะ ด้านบุคลิกภาพ ด้านสังคม และด้านบทบาทหน้าที่
2. ขอบเขตด้านประชากร คืออาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นที่มีอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป

ประชากร

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเดียวกัน คืออาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นทำหน้าที่ทางการสอน การจัดการหลักสูตร การสนับสนุนงานวิชาการ และการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งหมด 91 คน โดยในการวิจัยครั้งนี้ทำการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 78 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้รับการสัมภาษณ์ที่ดำรงตำแหน่งประธานหลักสูตร จำนวน 13 คน

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 2 เครื่องมือ ได้แก่ 1) แบบสอบถามลักษณะประมาณค่า 5 ระดับ (Five-Point Rating Scale) และ 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Form) ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

1. แบบสอบถาม ที่แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะการตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และหน่วยงานที่สังกัด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นทั้งหมด 4 ด้าน จำนวน 40 รายการ

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ที่แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้รับการสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด และตำแหน่งงาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้รับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเสนอแนะการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณทั้งหมด มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งรายละเอียดมีดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานประชากรด้วยสถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

2. วิเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ด้วยการใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) จากการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้เลือกใช้เกณฑ์ของ Best (1977) ที่มีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง โดยวิเคราะห์ด้วยการคัดกรอง จับประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา แล้วนำข้อความที่มีความหมายเดียวกัน ความหมายใกล้เคียงกัน มาจัดเป็นกลุ่มบันทึกลงในตาราง จากนั้นจึงทำการสรุปเพื่อเป็นข้อค้นพบของการศึกษา

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นที่ได้ใช้ความน่าเชื่อถือจากคุณสมบัติเฉพาะตัวเชิงนวัตกรรมอันโดดเด่นทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1) ด้านทักษะ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านบทบาทหน้าที่ ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นในภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\mu=4.18$, $\sigma=0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้งหมด 4 ด้าน พบว่าอยู่ที่ระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับที่หนึ่ง คือด้านสังคม ($\mu=4.27$, $\sigma=0.57$) รองลงมาเป็นอันดับที่สอง คือด้านบทบาทหน้าที่ ($\mu=4.22$, $\sigma=0.57$) ส่วนอันดับที่สาม คือด้านบุคลิกภาพ ($\mu=4.13$, $\sigma=0.67$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเป็นอันดับที่สี่ คือด้านทักษะ ($\mu=4.11$, $\sigma=0.65$) ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดปลีกย่อยในแต่ละด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยที่มากไปหาน้อยพบว่า

1.1 ด้านสังคม โดยภาพรวมมีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นอยู่ที่ระดับมาก ($\mu=4.27$, $\sigma=0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความถี่ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมากที่สุดจำนวน 2 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 8 ข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง คือการทำงานแบบทีม ($\mu=4.55$, $\sigma=0.62$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือการให้คำปรึกษาเพื่อการสร้างนวัตกรรม ($\mu=4.01$, $\sigma=0.78$)

1.2 ด้านบทบาทหน้าที่ โดยภาพรวมมีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นอยู่ที่ระดับมาก ($\mu=4.22$, $\sigma=0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ที่ระดับมากที่สุดทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง คือความเป็นมืออาชีพ ($\mu=4.38$, $\sigma=0.72$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือการปฏิบัติงานที่มุ่งไปสู่การสร้างนวัตกรรม ($\mu=4.10$, $\sigma=0.73$)

1.3 ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมมีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นอยู่ที่ระดับมาก ($\mu=4.13$, $\sigma=0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ที่ระดับมากทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง คือการเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ ($\mu=4.35$, $\sigma=0.80$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือการนำเสนอผลงานนวัตกรรมอย่างสม่ำเสมอ ($\mu=4.00$, $\sigma=0.79$)

1.4 ด้านทักษะ โดยภาพรวมมีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นอยู่ที่ระดับมาก ($\mu=4.11$, $\sigma=0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ที่ระดับมากทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง คือการมุ่งเน้นเป้าหมายเป็นสำคัญ ($\mu=4.37$, $\sigma=0.68$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือความสามารถในการสร้างระบบการประเมินผลงานด้านนวัตกรรม ($\mu=3.95$, $\sigma=0.79$)

2. การเสนอแนะการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นด้านทักษะมีทั้งหมดแปดรายการ โดยรายการที่มีความถี่สูงที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง คือการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการระบบนวัตกรรมการศึกษา และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่วนรายการที่มีความถี่ต่ำที่สุด คือการจัดบอร์ดวิชาการและประชาสัมพันธ์ความรู้เชิงนวัตกรรม เพื่อทำให้เกิดการติดตามข่าวสารเทคโนโลยีดิจิทัลเชิงนวัตกรรมอย่างใกล้ชิด ส่วนข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีทั้งหมด 2 รายการ คือ 1) มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นต้องมีการติดตามผลการประเมินอาจารย์เป็นระยะ และจัดกระทำอย่างต่อเนื่อง 2) เปิดโอกาสให้อาจารย์ได้แสดงทักษะการปฏิบัติงานของผู้ที่มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างสม่ำเสมอ

การอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นครั้งนี้ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลในแต่ละด้านตามข้อค้นพบ ดังต่อไปนี้

1. ด้านสังคม โดยภาพรวมมีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นอยู่ที่ระดับมาก ($\mu=4.27$, $\sigma=0.57$) ทั้งนี้เป็นเพราะคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านสังคมของอาจารย์มีความสำคัญสำหรับอาจารย์ที่ต้องนำมาใช้ปฏิบัติงานภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งตรงกับแนวคิดของ นภัทร บุญเทียม (2559) และ Anand & Saraswati (2014) ที่ได้สรุปว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นกระบวนการที่ช่วยสร้างความชัดเจน สร้างความร่วมมือ สร้างความสำเร็จในสังคม การเรียนรู้ให้กับนักศึกษา รวมถึงการสร้างสรรค่นวัตกรรมการศึกษาในยุคดิจิทัล 4.0 และผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hofmeyer et al. (2015) ที่ศึกษาพบว่าการพัฒนาผู้นำ และการพัฒนาภาวะผู้นำของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับปรุงระบบการเรียนการสอนด้านนวัตกรรมในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อสังคม ทิศทางการสอน และการนำนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งการเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำด้าน

การสอนเชิงนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ย่อมมีอิทธิพลต่อสัมคมการเรียนรู้ของนักศึกษาและเพื่อนร่วมงานได้

2. ด้านบทบาทหน้าที่ โดยภาพรวมมีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นอยู่ที่ระดับมาก ($\mu=4.22$, $\sigma=0.57$) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากอาจารย์ส่วนมากในมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นได้ปฏิบัติงานตามแนวทางมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 ซึ่งสรุปความตอนหนึ่งด้านการวิจัยและนวัตกรรมของอาจารย์ว่า อาจารย์ต้องมีบทบาทหน้าที่ในการแสดงผลงานวิจัยที่เป็นการสร้างสรรค์นวัตกรรม และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ที่สามารถตอบสนองยุทธศาสตร์ชาตินอกจากนี้ยังสอดคล้องกับบริบทมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นที่ได้มีการกำหนดแผนพัฒนานวัตกรรม การศึกษาระยะยาวด้านการจัดสรรทุนด้านการวิจัย สนับสนุนอาจารย์ในการทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรม เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ วิธีการสอนแบบใหม่ ตลอดจนการเผยแพร่ และประยุกต์ใช้ผลการวิจัยให้เกิดประโยชน์สูงสุดสู่สาธารณชน (มณูวัฒน์ เศรษฐวงษ์, 2556, น. 55-57; ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561)

3. ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมมีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นอยู่ที่ระดับมาก ($\mu=4.13$, $\sigma=0.67$) ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัยที่ได้มานั้น มีความสัมพันธ์กับแนวคิดของสุเมธ แย้มมน (2559) และ Sarna (2015) ที่ได้สรุปว่า บุคลิกภาพและคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักศึกษา เนื่องจากการใช้พฤติกรรมและอิทธิพลเชิงบวก ที่ช่วยทำให้นักศึกษาเกิดความยินดี พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือร่วมใจในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ยังมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นฤนันท์ สุริยเมธี และประเสริฐไชย สุขสอาด (2554) และ Heppner & Wang (2015) ที่ศึกษาพบว่า ผู้นำส่วนใหญ่เป็นผู้นำที่มีบุคลิกภาพที่เน้นภาวะผู้นำแบบมีคุณลักษณะความสัมพันธ์อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม ระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับสูงโดยคุณลักษณะของผู้นำภายนอกที่เหมาะสมกับองค์การนี้ ควรประกอบด้วยคุณลักษณะด้านการปรับปรุงตนเองให้มีภาพลักษณ์ที่ทันสมัยตลอดเวลา

4. ด้านทักษะ โดยภาพรวมมีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นอยู่ที่ระดับมาก ($\mu=4.11$, $\sigma=0.65$) ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาต้องมีความทักษะในการขับเคลื่อน การถ่ายโอนความรู้ และการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการศึกษาให้กับมหาวิทยาลัย บุคลากร และนักศึกษา ดังนั้นอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในทุกหลักสูตรของมหาวิทยาลัยต้องมีทักษะในการผลิตงานวิจัยเชิงนวัตกรรมตามภาควิชาที่ตนเองสังกัดได้ (ทัศนศรี เสมียนเพชร, 2556, น. 65; นรินทร์ ทิรัญสุทธิกุล และกฤษฎ อังคนาพร, 2559, น. 17-28) ซึ่งการปฏิบัติงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยยุคดิจิทัล 4.0 นั้น อาจารย์จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในด้านทักษะให้มาก เพื่อทำให้อาจารย์ปฏิบัติงานแล้วได้มาซึ่งนวัตกรรมการบริหาร นวัตกรรมทางการเรียนการสอน หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และเพื่อการได้มาซึ่งอาจารย์ที่มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างเต็มประสิทธิภาพต่อไป (มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2555, น. 1-3; ขวัญชนก โตนาค, สุกัญญา แซ่มซ้อย และอนุชา กอนพวง, 2557, น. 3) โดยผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ยังมีความสอดคล้องกับ

ผลการศึกษางานวิจัยของ Ricard, Klijn, Lewis, and Ysa (2017) ที่ศึกษาพบว่า ผู้นำต้องมีคุณลักษณะภาวะผู้นำองค์กรเพื่อนวัตกรรมในระดับมาก ซึ่งทักษะและองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำองค์กรเพื่อนวัตกรรม ควรประกอบไปด้วย 2 ข้อหลัก ได้แก่ 1) การแสดงเป้าหมายระยะยาว และ 2) การมีวิสัยทัศน์

5. การเสนอแนะการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ด้านทักษะมีทั้งหมดแปดรายการ โดยรายการที่มีความถี่สูงที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง คือการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการระบบนวัตกรรมการศึกษาและทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งนี้เนื่องจากการที่ประเทศไทยต้องปรับโครงสร้างของประเทศให้ก้าวไปสู่ยุคนวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล 4.0 ซึ่งในบริบทการอุดมศึกษานั้น สันต์ชัย พูลสวัสดิ์ (2557) สุเมธ แยมมุน (2559) และ อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ (2561) สรุปไว้ในทิศทางเดียวกันว่า สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ทางนวัตกรรมให้กับสังคม เป็นฐานในการสร้างนวัตกรรม อีกทั้งยังเป็นแหล่งผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ ซึ่งความท้าทายของสถาบันอุดมศึกษานั้นจะสามารถปฏิบัติภารกิจได้ครบถ้วนเพียงใด ส่วนหนึ่งที่สำคัญอย่างมาก ขึ้นอยู่กับอาจารย์ที่มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มีทักษะการมุ่งสร้างสรรค์ และพัฒนานวัตกรรมในมหาวิทยาลัยที่ตนเองสังกัดอยู่ โดยผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ยังมีความสอดคล้องกับผลการศึกษางานวิจัยของ พิทักษ์ ทิพย์วารี (2558) ที่ได้ศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยควรมีหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำทางนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร และอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องเป็นหลักสูตรที่สามารถนำมาใช้ได้จริงด้านข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีทั้งหมด 2 รายการ คือ 1) มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นต้องมีการติดตามผลการประเมินอาจารย์เป็นระยะ และจัดกระทำอย่างต่อเนื่อง 2) เปิดโอกาสให้อาจารย์ได้แสดงทักษะการปฏิบัติงานของผู้นำที่มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างสม่ำเสมอ ที่เป็นเช่นนี้เพราะคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นตัวกำหนดถึงความสำเร็จของมหาวิทยาลัย ฉะนั้นจึงควรทำการวัดและประเมินคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์เป็นระยะ เมื่อพบว่าอาจารย์มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับที่ไม่สูงนัก ทางมหาวิทยาลัยต้องมีแผนปฏิบัติการ (Action Plan) พัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมให้กับอาจารย์ทุกวิทยาลัยต่อไป (นรินทร์ หิรัญสุทธิกุล และกฤษ อังคนาพร, 2559, น. 17-37) ผลการศึกษานี้ยังมีความสอดคล้องกับ Keengwe et al. (2009) ที่ได้ศึกษาพบว่าการพัฒนาวิชาชีพสำหรับอาจารย์ เรื่องการอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีเกี่ยวกับวิธีการสอนของอาจารย์ระดับสูงในรูปแบบใหม่ ๆ สามารถช่วยทำให้อาจารย์เกิดภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีในระดับที่สูงขึ้น เพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม รวมทั้งสามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาเรื่องคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น พบว่าระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นในภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\mu=4.18$, $\sigma=0.54$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านสังคมอยู่ที่ระดับมาก ($\mu=4.27$, $\sigma=0.57$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านทักษะอยู่ที่ระดับมาก ($\mu=4.11$, $\sigma=0.65$) ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์ให้ครบทุกมิติ เพื่อให้อาจารย์ตระหนักถึงความสำคัญของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในยุคดิจิทัล 4.0 และเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในการประยุกต์แนวคิด ทักษะ คุณลักษณะ และองค์ความรู้เชิงนวัตกรรมสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรต้นแบบเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องในสถาบันอุดมศึกษา โดยหลักสูตรที่กล่าวมานี้ควรประกอบด้วย
 - 2.1 เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร
 - 2.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
 - 2.3 โครงสร้างของหลักสูตร
 - 2.4 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
 - 2.5 แนวทางการใช้นวัตกรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำ
 - 2.6 แนวทางการวัดและประเมินภาวะผู้นำทางนวัตกรรม
 - 2.7 แผนการจัดการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชนก โตนาค, สุกัญญา แซ่มซ้อย และอนุชา กอนพ่วง. (2557). การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 16(4), 131-140.
- ทัศนศรี เสมียนเพชร. (2556). การประเมินองค์ประกอบและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงรุกของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ศตวรรษที่ 21. *วารสารสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 6(6), 59-80.
- นภัทร บุญเทียม. (2559). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2(1), 29-38.
- นรินทร์ หิรัญสุทธิกุล และกฤษ อังคนาพร. (2559). การปรับยุทธศาสตร์อุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (University Reprofile). ใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, *การปรับยุทธศาสตร์อุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ*, (น.17-37). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- นฤนันท์ สุริยมณี และประเสริฐไชย สุขสอาด. (2554). การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารหน่วยงานสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล. *วารสารวิทยบริการ*, 22(1), 30-40.
- พัชรา วาณิชวสิน. (2559). การพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 15(3), 21-28.
- พิทักษ์ ทิพย์วารี. (2558). การพัฒนาภาวะผู้นำทางนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถาบันการพลศึกษา. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 8(2), 318-329.

- ภริญา สายศิริสุข. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มสหวิทยาเขต 4*. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4, สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2562. <http://www.banmoh.ac.th/IS/5914651891.pdf>.
- มนูญวัฒน์ เศรษฐทูล. (2556). สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการขอตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น. *วารสารวิชาการวารสารเซนต์จอห์น (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 16 (18), 53-67.
- มหาวิทยาลัยแม่โจ้. (2555). *โครงการพัฒนาอาจารย์มืออาชีพ: อาจารย์ยุคใหม่ใส่ใจนวัตกรรม ปีการศึกษา 2555-2556*, สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2561. http://www.mua.go.th/users/he-commission/t-visit%20project/t-visit%20book%204/2_maejo.pdf.
- ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *สถิติอุดมศึกษาเรื่องการรายงานจำนวนบุคลากร ปีการศึกษา 2560*, สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2561. http://www.info.mua.go.th/information/show_all_statdata_table.php?data_show=4.
- _____. (2561). *ประวัติมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น*, สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2561. <http://www.info.mua.go.th/UProfile/showUnivIntro.php?umas=060&lang=th>.
- สันต์ชัย พูลสวัสดิ์. (2557). ความคิดเห็นของคณาจารย์ที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนกลาง. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 4 (3), 7-14.
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*. สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2562. <https://www.nrct.go.th/Portals/0/Document/strategy60-79completecompressed.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564*, สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2561. <http://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2017/20170702-National-Economic-Social-Development-Plan-Twelfth-edition.pdf>.
- สำนักประกันคุณภาพและวิจัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น. (2560). *ผลการดำเนินงานเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2560*, สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2561. http://www.sju.ac.th/dept_qa.html.
- สุเมธ แยม่น. (2559). การวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงของระบบอุดมศึกษาในระยะ 15 ปี. ใน *สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, การวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงของระบบอุดมศึกษา*, (น.3-9). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- โสภิตา สว่างเลิศกุล. (2560). *ดิจิทัลสกล: เตรียมพร้อมสู่ไทยแลนด์โมเดิร์น*, สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2561. <https://www.posttoday.com/life/life/516410>.
- อรอนงค์ โรจน์วัฒนบูลย์. (2553). *การพัฒนาตัวแบบผู้นำเชิงนวัตกรรม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์. (2561). *การอุดมศึกษากับการพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Anand, P. & Saraswati, A.K. (2014). Innovative Leadership: A Paradigm in Modern HR Practices. *Global Journal of Finance and Management*, 6(6), 497-502.
- Best, J.W. (1977). *Research in Education* (3rd ed.). Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Gumusluoglu, L. & Ilsev, A. (2009). Transformational Leadership and Organizational innovation: The Roles of Internal and External Support for Innovation. *Journal of Product Innovation Management*, 26(3), 264-277.
- Heppner, S. & Wang, T.L. (2015). *What are the Measurable Qualities that Define Executive Presence and How can we use these to Tangibly Assess Leaders?*, Retrieved November 16, 2018, from <https://digitalcommons.ilr.cornell.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1081&context=student>.
- Hofmeyer, A., Sheingold, B.H., Klopfer, H.C. and Warland, J. (2015). Leadership in Learning and Teaching in Higher Education: Perspectives of Academics in Non-Formal Leadership Roles. *Warland, Jane Contemporary Issues in Education Research*, 8(3), 181-192.
- Keengwe, J., Kidd, T. and Kyei-Blankson, L. (2009). Faculty and Technology: Implications for Faculty Training and Technology Leadership. *Journal of Science Education and Technology*, 18(1), 23-28.
- Ricard, L.M., Klijn, E.H., Lewis, J.M., and Ysa, T. (2017). Assessing public leadership styles for innovation: a comparison of Copenhagen, Rotterdam and Barcelona. *Public Management Review*, 19 (2), 134-156.
- Sarna, S.K. (2015). *Importance of Leadership for Organizational Excellence*, Retrieved November 16, 2018, from <http://ispatguru.com/importance-of-leadership-for-organizational-excellence/>.
- Thiollière, G. & Detouillon, T. (2011). *What are the characteristics of leaders when managing innovation in organization? A combination of traits and skills*, Retrieved November 16, 2018, from <http://www.divaportal.org/smash/get/diva2:429485/FULLTEXT01.pdf>.